

Պարույր Սևակ

Կայանալիք գբոսանք

Վճռել եմ հաստա՛տ,
Պիտի շո՛ւն պահեմ...
Եվ ամեն գիշեր,
Երբ միլիոնավոր հոգնած կոշիկներ
Դռան մուտքի մոտ
Լաթերի վրա մտնեն խորունկ քուն՝
Արդեն չպաշտվող տոտեմների պես,
Երբ նեղ օրերից այլևս ազատված
Մեր հագուստների կոճակները խեղճ
Ազատ շունչ առնեն մի քանի ժամով,
Ու փողոցներով երբեմն սուրա
«Շտապ օգնության» մեքենան միայն՝
Իր գույգ աչքերի ճառագայթներով
Պոզահարելով խավար ու սովեր,-
Շանրս հետ պիտի ելնեմ ման գալու,
Որ մտերմաբար ասուլիս անենք
Անդորրության մեջ կեսգիշերային,
Քաղաքի պարապ պողոտաներում:
-Իմ նախա՛-նախա՛-նախապապերի ազնի՛վ օգնական,
Գազա՛ն երբեմնի,
Այսօրվա նույնիսկ քաղաքաբնա՛կ շուն իմ, սիրելի՛ս,-

Ես նրան կասեմ,-

Քո ականջներում առայժմ չկա

Հեռախոսային լար ու լսափող,

Եվ քո բնական հոտառությունը չի չարաշահվում,

Որ իմ մշահոտ-ճենճերահոտով

Մտածմունքներիս ու տվայտանքիս նյութը որոշվի

Քիմիական ստույգ տարալուծությամբ:

(Նա պոչով օդում «այո» կգծի):

Ամենքս էլ մի քիչ շուն ենք, շո՛ւն եղբայր,

Մեր անխախտելի հավատարմությամբ

Առ Աստված:

Որին հիմա ամենքս «Գալիք» ենք կոչում,

Եվ առ Հայրենիք,

Որ ձեր շնային լեզվով, կարծում եմ,

Կոչվում է «Ոսկոր»,

Եվ առ այն էգը, որ էգ չե միայն,

Այլ «Մեր» է նաև,

Ինչին շնային լեզվով, երևի,

Դուք «Ծուծ» եք կոչում:

(Նա պոչով գետնին «դիցուք» կգծի):

Ամենքս էլ մի քիչ շուն ենք, շո՛ւն եղբայր,

Եվ ամեն մեկս էլ մեր հաչոցն ունենք:

Եվ մինչև անգամ լույսերն են հաչում`

Լուսամփոփների բացուխուփ բերնով.

Այս լուսագոյներն են հաչում համրորեն`

Իրենց գույների տուրևառությամբ.

Եվ հանրակառքի ուղիներն այս գույգ`

Իրենց գնգոցի երկար կաղկանձով:

Իսկ մարդի՛կ...

Ոմանք իրե՛նք չեն հաչում.

Նրանց տեղ իրենց սրտե՛րն են հաշում՝
Կարոտի՛ բերնով ու տառապանքի՛...
Եվ կա մի հաշոց, որ լաց է կոչվում,
Կա՛, որ կոչվում է հառաչ, հեկեկոց,
Կա՛, որ կոչվում է աղաղակ ու ճիչ,
Կա՛, որ կոչվում է ծիծաղ կամ քրքիջ:
Այս վերջին հաշն է ինձ շատ դուր գալիս,
Թեպետ շատ հաճախ ինձ տեսնում ես դու
Ոչ թե խնդալիս,
Այլ դառն լալիս:
(Նա պոչով կասի մի հաստատ «այո»):
Իսկ նրանք, իմ շո՛ւն, ովքեր շա՛տ են շուն,
Իրե՛նք են հաշում, ըստ որում, գիտե՞ս,
Մենք հաշոց ունենք հագա՛ր մի տեսակ,
Մինչ քեզ ծանոթ են մի քանիսը լոկ...
Այնպես որ, շո՛ւն իմ, ամենքս էլ իրոք
Մի որոշ չափով շուն ենք, եղբա՛յրս:
Ու շուն եմ ե՛ս էլ՝ ամենքի նման,
Նրանցից գուցե այնքանո՛վ տարբեր,
Որ ես մերժում եմ պատառը ճարպոտ,
Ինձ մի ոսկորն էլ հերի՛ք-հերի՛ք է...
(Նա պոչն է տնկում՝ իբրև հարցական):
Ոնց եմ ոսկորով ոսկո՞րըս լցնում:
Աստղերից ցատկող լվեր բռնելով,
Հոգու ջրհորի ջրհնուռներով,
Ա՛յն քարաքոսով, որ «խիղճ» է կոչվում
Եվ ամենից շատ (թե անկեղծ ասեմ)՝
Ա՛յն արմատներով, որոնց մեր լեզուն
Կոչում է «ջղեր»
(Այս խոսքիս վրա, իբրև միջակետ,

Շունըս կդնի մի բերան հաշոց:
Փողոցով կանցնի մի բարակ քամի՝
Չանալով ավել ստվերն ին ու շան:
Լուռ կհորանջի մի լապտեր աղոտ՝
Արդեն ձանձրացած ա՛յն ցուցանակից,
Ում ծառայում է տարիներ անվերջ)
Եվ գկոտոցը իմ կոշիկների
Մի պահ չի հնչի անայության մեջ,
Որովհետև ես պիտի կանգ առնեմ
Ցուցանակների մի խմբի առաջ
Ու շանըս ասեմ.

-Նայի՛ր, շո՛ւն եղբայր,

Նայի՛ր այս բազում ցուցանակներին:

Տեսնո՞ւմ ես, շո՛ւն իմ, պատերն էլ ունեն

Իրենց պատային ճակատագիրը,

Որ «ցուցանակ» է կոչվում մեր լեզվով:

Եվ համատարած գրագիտության

Այս աննախադեպ լուսավոր դարում,

Երբ հազարավոր տարիներ առաջ

Մեռած լեզուն էլ վերծանվում է հեշտ,

Եվ մինչև անգամ

Լուսնի հակառակ երեսն են կարդում

Ու Վեներայի

Կամ Մարսի օդը դարձնում այբուբեն,-

Մեր երկտողանոց ճակատագիրը մնում է դարձյալ

Անընթեռնելի՛ և անմեկնելի՛...

(Այս խոսքս վրա

Շունըս իր ետին ոտներից մեկը կկտրի գետնից

Եվ անդաստիարակ-անկիրթի նման

Կթրջի պատի քարը սրբատաշ,

Ու մենք միասին տուն կգանք կրկին,
Որ միլիոնավոր կոշիկների հետ
Իմոնք էլ քնեն մուտքի դռան մոտ՝
Արդեն չպաշտվող տոտենների պես,
Եվ նեղ օղերից այլևս ազատված
Խեղճ կոճակներն էլ իմ վերնաշապկի
Ազատ շունչ առնեն մի քանի ժամով)...
Իսկ շունքս...
Սակայն ես դեռ շուն չունե՛մ
Եվ չգիտեմ էլ՝ արժե՞ ունենալ:
Իսկ եթե նրա ականջների մեջ
Հեռախոսային լար ու լսավող թաքցրած լինե՞մ
Ու չարաշահեն նրա բնական հոտառությունը
Եվ իմ մշահոտ- ճենճերահոտով
Մտածմունքներիս ու տվայտանքիս նյութը որոշեն
Քիմիական ստույգ տարրալուծությամբ:
Վճռել եմ հաստա՛տ.
Շուն չե՛մ պահելու...

20-21,26.XI.1963թ.

Երևան